

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Vlaams-Brabant

Domein Guldenboom

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Vlaams-Brabant
Domein Guldenboom

Titel:	Domein Guldenboom
Provincie:	Vlaams-Brabant
Gemeente:	Diest
Deelgemeente:	Schaffen
Bron:	Schepping: 2014-04-21 Bijwerken: 2018-10-03 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134486
Coördinaten:	Breedte: 5.08705200482 Lengte: 50.9959626438

Primaire tekst

Een in 1857 gebouwde villa met aansluitende hoeve en wagenhuis omgeven door met oude bomen (bruine beuken, tamme kastanjes) overschaduwde tuin van 1,25 hectare; hierbij aansluitend een cottageachtige villa gebouwd in de late jaren 1940 omgeven door een nieuwe tuin van 1,5 hectare aangelegd rond, met buxusparterres en talrijke snoeivormen.

Op de plek 'Guldenboom', op de helling ten zuiden van de dorpskern van Schaffen, werd volgens een datumsteen in de voorgevel in 1856 door de weduwe van de Diestse brouwer Eugène Peeters een villa gebouwd (pas in 1860 geregistreerd in de kadastrale opmetingsschets nr. 7). Het ging om een bakstenen dubbelhuis met vijf traveeën en twee bouwlagen onder een schilddak, en een wagenhuis met typische korfboogpoorten, arduinen lisenen, getande arduinen kroonlijst, siermotieven van gesinterde baksteen. Het kasteelaspect van de villa werd rond 1890 versterkt door een vierkant torentje aan de achterzijde. Achter het wagenhuis werd een boerderij volgens L-vormig grondplan toegevoegd, die met het wagenhuis een soort van neerhof vormde. De getrapte dakkapel boven de deur van de villa is waarschijnlijk ook een latere toevoeging. Opvallend zijn de arduinen hoekkettingen en de vier kordonlijsten die de boven- en onderdorpels van de venster- en deuroplijstingen verbinden. Het venster met balkon en gietijzeren leuning boven de toegangsdeur kijkt uit over de oprijlaan en verhoogt het statige karakter van het gebouw.

Een perceel op de helling onder de villa, 1 hectare 25 are groot, werd ingericht als siertuin. De structuur van deze tuin wordt getoond op de stafkaart van 1870: een centrale as – de oprijlaan die naar de voordeur van de villa leidt – verdeelt het perceel in twee gelijke helften en doorsnijdt een rondweg met een ovaal tracé. De bomen die door Peeters werden aangeplant hebben op 140 jaar tijd respectabele afmetingen bereikt ondanks de bedenkelijke bodemgesteldheid: bruine beuken (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') en tamme kastanjes (*Castanea sativa*) met stamomtrekken van meer dan 4 meter, in één geval tot 479 centimeter! Het is onwaarschijnlijk dat het om relictten gaat van een oudere beplanting, aangezien de hele heuvel voordien als bouwland geregistreerd stond. Tot de oorspronkelijke beplanting behoren ook oude buxussen (*Buxus sempervirens*) en hulstbomen, zowel gewone als grootbladige (*Ilex aquifolium*, *Ilex x altaclarensis* 'Belgica').

In de late jaren 1940 werd op de kruin van de heuvel, op circa 100 meter ten zuidwesten van het huis van Peeters, in een (op dat moment) bosperceel een tweede villa gebouwd, waarvan de uitgewerkte schouwlijven en het pseudovakwerk in de puntgevels herinneringen oproepen aan de Anglo-Normandische cottages. Rond deze villa werd een 1,5 hectare grote tuin aangelegd, gedeeltelijk overschaduwd door ouder bosplantsoen (zomereik, beuk en tamme kastanje), waarin momenteel buxusparterres, allerhande snoeivormen en tuinmeubilair een boeiend maar heterocliet geheel vormen. Vermeldenswaardig zijn de omhaagde buxusparterres met vervlochten, palingachtige snoeivormen, een moderne versie van het 16de-eeuwse knoopwerk, naar ontwerp

van tuinarchitecte Viviane Paelinck uit Zolder. Vanaf de Molenstraat werd een nieuwe toegangsweg aangelegd, nu afgelijnd met gesnoeide haagbeuken (*Carpinus betulus*).

Merkwaardige bomen (opnamen 19 augustus 1997 en 27 juli 2000). Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeter weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte. Het cijfer vooraan verwijst naar de locatie van de bomen op een plan in het inventarisdossier.

- 1. tamme kastanje (*Castanea sativa*) **412**
- 3. hangende zilverlinde (*Tilia petiolaris*) **353**
- 4. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **437**
- 16. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **416**
- 17. tamme kastanje (*Castanea sativa*) **427**
- 21. bruine beuk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') **479**
- 26. hulst (*Ilex aquifolium*), diverse stammen, dikste **143**

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: Deneef, Roger

Auteur: Wijnant, Jo

Datum: 2007

Titel Text: Tuin bij villa Guldenboom

Grafische documenten

Buxusparterre op de Guldenboom te Schaffen (Deneef, Roger, 20-03-2014, ©Vlaamse Gemeenschap)

De villa van Peeters op de Guldenboom te Schaffen (Deneef, Roger, 20-03-2014, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger [212] legger Schaffen, art. 1320 nrs. 5 en 6.

Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschets Schaffen 1860 nr. 7 en 1949 nr. 10.

BAEYENS L. & SCHEYS G., *Bodemkaart van België: kaartblad Diest 76W*, Centrum voor Bodemkartering, 1958, p. 49-50.

CLAES F. en anderen, *Schaffen door de eeuwen heen*, Tielt-Winge, Oostbrabantse Werkgemeenschap, 1989, p. 77.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120569>

Beknopte karakterisering

Datering: WO II, derde kwart 19de eeuw, interbellum, vierde kwart 19de eeuw

Typologie: hoeven, tuinen, villa's (bouwkundig erfgoed), wagenhuizen